

Střední odborné učiliště, Liběchov, Boží Voda 230

Boží Voda 230, Liběchov 277 21

Tel. 315 697 020; fax: 315 697272; e-mail: info@soulibechov.cz www.soulibechov.cz

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

CÍLEM PRIMÁRNÍ PREVENCE JE ZVÝŠENÍ ODOLNOSTI ŽÁKŮ VŮČI SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝM JEVŮM. PŘEDEVŠÍM VÉST ŽÁKY KE SPRÁVNÝM POSTOJŮM VŮČI ZÁTĚŽOVÝM SITUACÍM A PROBLÉMŮM.

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM
PRO ŠKOLNÍ ROK 2024/2025

Vypracovala: Bc. Šárka Dohnalová

Školní metodik prevence sociálně – patologických jevů

MPP je zahrnut do plánu výchovného poradenství, jehož garantem je výchovna poradkyně Mgr. Iveta Kejřová a školní metodik prevence Bc. Šárka Dohnalová

Plán preventivních akcí je konzultován s vedením školy:
Ředitelem školy Ing. Vít Faltejskem
Zástupcem ředitele školy: Ing. Kristýnou Fajglovou

„Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti žáků proti sociálně – patologickým jevům a správným postojům vůči zátěžovým a problémovým situacím“.

V letošním školním roce je položen důraz na záškoláctví a skryté záškoláctví, spolupráci s rodinou a zákonnými zástupci, odborem sociální péče pro děti a mladistvé a případně kurátory. Dále zůstávají principy preventivní strategie školy v oblasti zdravého životního stylu a základy hygieny, začlenění studentů z Ukrajiny.

Důraz je kladen na osvojování základních kompetencí v prevenci a rozvoje dovedností žáků, které posilují schopnosti všech druhů sebedestrukčního chování, projevů agresivity a porušování zákona. Při řešení kázeňských přestupků je nutno dohlížet na včasné a vhodné řešení situace dle školního řádu a školského zákona.

Minimální preventivní program v této podobě je výsledkem upravování, zkoušení a zdaleka se nedá považovat za ukončený nebo definitivní. Každý další školní rok přináší nové podněty a nápady, na základě těchto zkušeností hledáme efektivní cesty vedoucí ke zkvalitnění školního prostředí pro naše žáky. Velmi důležité je se zaměřit na první ročníky, kdy k nám přicházejí z různých škol a prostředí s nevhodnými návyky a zkušenostmi.

Za velmi důležitou oblast považují prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, učiteli navzájem, zákonnými zástupci a žáky. Je nutná, aby pokračovala spolupráce

s odborem sociální péče pro děti a mladistvé a dalšími odbornými organizacemi. Velice se nám v této spolupráci osvědčila práce výchovné poradkyně.

Dále je nutno posilovat sebevědomí, sebeúctu a vzájemné respektování mezi spolužáky. Schopnost řešit konflikty bezprostředně a rozumně, překonávat překážky, vyhledávání smysluplného trávení volného času. Volnočasová nabídka žákům, v podobě aktivit na Domově mládeže a ve svém okolí.

Zejména je nutné zaměřit se na Domov mládeže, kde se podílejí na využití volného času podílet i ostatní pedagogičtí pracovníci v odpoledních aktivitách.

O b s a h:

- Úvod
- Řízení a realizace preventivních aktivit
- Vzdělávání
- Primární prevence v rámci předmětů
- Nadstavbové aktivity v rámci školy
- Volnočasové aktivity
- Nadstavbové aktivity ve spolupráci s externími subjekty
- Informování rodičů
- Spolupráce se specializovanými institucemi a odborníky
- Materiální zázemí
- Kontakty a adresy
- Přílohy

Ú v o d

Minimální preventivní program vychází z pokynu MŠMT Čj.:14514/2000-51, který do prevence sociopatologických jevů zařazuje konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, virtuální drogy, gambling, kyberšikanu, záškoláctví, šikanování a jiné násilí, (rasismus, xenofobii, intoleranci, antisemitismus.) Při jeho tvorbě byl brán zřetel také na „Strategie prevence sociálně patologických jevů u mládeže v působnosti resortu školství.“

Cílem minimálního preventivního programu je ve spolupráci se zákonnými zástupci a rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se a dělat rozhodnutí, kdy si budou vážit svého zdraví, budou umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

Řízení a realizace preventivních aktivit

Za realizaci Minimálního preventivního programu zodpovídá školní metodik prevence, který koordinuje práci s vedením školy, výchovným poradcem, jednotlivými učiteli a externími spolupracovníky. Školní metodik se podílí na analýze současného stavu a zároveň na řešení jednotlivých problémů. O průběhu a plnění Minimálního preventivního programu informuje vedení školy a spolu s ním pravidelně vyhodnocuje aktuální situaci ve škole.

Vzdělávání

Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí sociálně patologických jevů spočívá v samostudiu a sebevzdělávání všech učitelů a především školního metodika prevence. Pro pedagogy podílející se na realizaci minimálního preventivního programu je metodickým pomocníkem školní metodik prevence ve spolupráci s výchovným poradcem, který pro ně vyhledává nové informace a podněty. Další vzdělávání bude odvislé od aktuální nabídky a specifické potřeby školy.

Primární prevence v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů

Primární prevenci má na starosti třídní učitel a jednotlivý vyučující. S jednotlivými tématy se žáci setkávají v předmětu občanská nauka, český jazyk a literatura, ekologie a tělesná výchova. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování, nebo využít materiály školy z oblasti primární prevence, pozvat do výuky odborníky v daných oblastech prevence, přednášky na aktuální témata.

Cíl

Po třech letech by žáci měly umět

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- umět rozlišit léky a návykové látky
- znát přesné informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- znát následky užívání návykových látek
- umět odmítat
- uvědomit si, jak může být nebezpečné pohybovat se sociálních sítích

A. Úkoly a činnost učitelů a jiných pedagogických pracovníků

- posílení úlohy učitele v oblasti tvorby pozitivního sociálního klimatu, včasná diagnostika a intervence při riziku vzniku sociálně patologických jevů a kooperace s odborníky při jejich řešení, zejména spolupráce s výchovnou poradkyní a třídními učiteli a zákonnými zástupci.
- věnovat pozornost problematickým skupinám žáků nebo jednotlivců, odhalování projevů asociálního chování mezi žáky, tj. soustředit se na problematiku šikany a agresivního chování žáků.
- v rámci prevence kouření vytvoření dostatečné informovanosti
- sledovat často opakující se i krátkodobou absenci žáků – prevence záškoláctví, spolupráce s rodiči žáků, OSPOD, a kurátory, v problematických případech využít i možnost vyžádání si lékařského potvrzení
- sebevzdělávání učitelů v metodikách preventivní výchovy a ve výchově ke zdravému životnímu stylu
- shromažďování a zpřístupnění materiálů pro pedagogický sbor
- zapojení vedení školy i kolegů do tohoto programu

- nově příchozím vyučujícím nabídnout všestrannou kolegiální pomoc
- v předmětu informatika, upozornit na možné problémy, které mohou vzniknout při používání sociálních sítí

B. Aktivity pro žáky

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních, vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuální zneužívání, pohyb na sociálních sítí a jeho možné zneužití
- na základě průzkumu, zaměřeného na zneužívání návykových látek věnovat nadále pozornost prevenci kouření marihuany – osvěta v třídnických hodinách a zejména v hodinách občanské nauky.
- dovednost volby správné životosprávy – poruchy příjmu potravy – mentální anorexie a bulimie
- akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou exkurzí (výletů)
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (projektové dny, sportovní akce)
- ekologická výchova
- v červnu a září tradiční sportovní den

C. Aktivity pro zákonné zástupce

- seznámení zákonných zástupců s MPP v rámci třídních schůzek
- nabídka propagačních materiálů o drogách
- seznámení zák. zástupců s postupem školy v případě problémů žáků s drogami, příl.č.1
- na třídních schůzkách hovořit o nebezpečí drog, jak poznám, že moje dítě pije alkohol, nebo bere drogy, čemu se vyhnou (příl.č.2, hovořit o šikaně příl.č.3)
- průběžné informace školy o prospěchu a chování žáků i mimo třídní schůzky

Cíl

Žáci by po absolvování SOU musí znát a umět:

- pojmenovat základní návykové látky
- znát jejich účinky na lidský organismus
- orientovat se v problematice závislosti
- znát základní právní normy
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku
- posilovat své sebevědomí
- správně se rozhodovat, odmítat
- zaujímat zdravé životní postoje
- orientovat se v problematice sexuální výchovy
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc
- zvládat základní sociální dovednosti
- orientovat se na sociálních sítích a znát případné zneužití

Kyberšikana

Cvičení nabízí žákům teoretické i praktické informace, týkající se fenoménu kyberšikany a dalších případů porušování lidských práv prostřednictvím ICT a mob.telefonů. Na konkrétních případech předvést o jaké protiprávní jednání se jedná a jaké důsledky může mít jak pro oběť, tak i pro agresora kyberšikany. Je kladen důraz na uvědomění si významu a závažnosti těchto fenoménů a dovednost jejich rozpoznání.

Právní vědomí

Cílem je zopakovat základní pojmy z oblasti trestního a přestupkového práva, tresty, sankce, postavení mladistvých a jejich právní odpovědnosti. Tato témata se vyučují v hodinách občanské výchovy i nauky ve druhém ročníku.

Mezilidské vztahy

Zaměřit se na problematiku xenofobií, rasové a národnostní nesnášenlivosti mezi mládeží. Formou jednoduché ankety se žáci vyjádří k otázkám, které jsou zaměřeny na vztah k různým skupinám osob, jež se odlišují národností, barvou kůže, sexuální orientací, politickou orientací, sociálním postavením nebo činností, kterou vykonávají.

Pro třídnické hodiny byla vybrána tato témata:

- Kyberšikana
- Za kým jít ve škole, s čím a kdy
- Osobní bezpečí, sexuální zneužívání, týrání dětí, kontakt s cizími lidmi
- Závislost
- Rasismus a xenofobie
- Jak proti otylosti a anorexii
- Školní majetek je nás všech
- Etiketa ve škole a mimo ni
- Šikana a její typy
- Záškoláctví
- Zásady hygieny, prevence

Podpora vedení školy

Vedení školy v průběhu školního roku vytváří podmínky pro naplňování cílů preventivního programu, umožňuje odborné vzdělávání metodika prevence, výchovného poradce i ostatních pedagogických pracovníků. V rámci pedagogických porad vytváří prostor pro informování učitelů. Zajišťuje vybavení školy materiálem pro realizaci MPP. Spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem při řešení problémových situací.

Informovanost pedagogických pracovníků

S minimálním preventivním programem jsou seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci. Kopie je umístěna ve sborovně. Aktuální informace jsou umístovány na nástěnku, popřípadě sdělovány třídním učitelům.

Volnočasové aktivity

- 1) Den otevřených dveří (slouží především k prezentaci práce školy, ale dává zároveň možnost seznámit zák. zástupce s koncepcí školy a prací v ní. Na jeho průběhu se podílejí i žáci, kteří se tímto učí prezentovat svou práci. Zároveň posilují svůj vztah ke škole a školnímu kolektivu. Tyto dny jsou 2 x ročně spojené s výstavou prací našich žáků a třídními schůzkami.
- 2) Vedle ředitelny je umístěna nástěnka sloužící také pro předávání informací z oblasti výchovného poradenství a primární prevence

Informování zák. zástupců

- . třídní schůzky, telefonické hovory
- . den otevřených dveří
- . konzultační hodiny
- . internetové stránky školy

Přílohy

Příloha č.1

Při selhání preventivních opatření školy

- 1) **V případě podezření na zneužívání návykových látek:**
 - provést diskrétní šetření a pohovor s žákem
- 2) **Při důvodném podezření**
 - okamžité kontaktování rodičů, nebo zákonných. zástupců žáka
 - při negativní spolupráci a nespolupracující rodinou uvědomit sociální odbor
 -
- 3) **Při průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole**
 - kontaktovat zdravotnické zařízení a zároveň uvědomit zák. zástupce
- 4) **V případě dealerství nebo podezření na porušení § 217 tr. Zákona**
 - - uvědomit oddělení péče o dítě, odd. soc. prevence soc. odboru OÚ
 - oznámení Policii ČR

Příloha č. 2

Jak poznám, že moje dítě bere alkohol nebo drogy

Změnila se osobnost Vašeho dítěte v poslední době v nějakém ohledu ?

Má časté výkyvy nálad ?
Straní se Vás ? Je zlostný nebo depresivní ?
Tráví hodně času ve svém pokoji ?
Ztratil zájem o školu a o vyučování, případně dalších aktivit ?
Zhoršil se jeho prospěch ve škole ?
Přestal trávit čas se svými starými kamarády a přáteli se s dětmi, které se Vám nelíbí ?
Nesvěřuje se a nemluví o tom, kam chodí, a co dělá ?
Máte pocit, že se Vám doma ztrácí peníze nebo věci ?
Reaguje nepřiměřeně, když s ním mluvíte o alkoholu a o drogách ?
Lže, nebo podvádí ?
Pozorujete fyzické příznaky užívání drog nebo alkoholu, rozšířené nebo zúžené zornice,
Ztratilo Vaše dítě zájem o koníčky, motivaci a vitalitu ?
Našli jste někdy důkazy užívání drog nebo alkoholu, prášky, láhve
Zhoršil se vztah dítěte k členům rodiny ?
Zdá se Vaše dítě nemocné, unavené a protivné po ránu ?
Přestalo se Vaše dítě o sebe starat, změnil se jeho styl oblečení ?
Zdá se být méně soustředěné ?

Doporučení zákonným zástupcům, jejichž dítě má problémy s návykovými látkami

Jestliže je dítě pod vlivem drog a hrozí otrava, neváhejte zavolat lékaře. Používání drog není trestné, a dítěti proto žádný soudní postih nehrozí. S dítětem pod vlivem drog nemá smysl se hádat. Vážný rozhovor odložte na pozdější dobu.

Nespoléhejte na zázračné okamžité řešení, ale spíše ne dlouhodobou výchovnou strategii. Jejím základem je nepodporovat a neusnadňovat pokračující braní drog, naopak odměnit každou změnu k lepšímu a povzbuzovat k ní. To, že taková strategie nepřináší vždy okamžitý prospěch ještě neznamená, že je neúčinná. Může se totiž jednat o příliš velký problém, jehož řešení vyžaduje více času a spojenců.

Získejte důvěru dítěte a naslouchejte mu. Vyslechnout dítě ještě neznamená přistupovat na jeho stanovisko.

Naučte se s dítětem o alkoholu a drogách mluvit. Mějte argumenty.

Dítě, které bere drogy, bývá většinou nezralé a neschopné se o sebe postarat. V tom je Vaše síla. Cílem je, aby dítě pochopilo, že skutečná samostatnost předpokládá schopnost se o sebe postarat.

Vytvořte zdravá rodinná pravidla. Dítě by mělo vědět, jaké předvídatelné důsledky bude mít jeho jednání.

Jestliže dospívající není schopen ke změně, měl by nést důsledky.

Předcházejte nudě. Měli byste mít přehled, kde je a co dělá.

Pomozte se mu odpoutat od nevhodné společnosti

Posilujte jeho sebevědomí.

Spolupracujte s rodinou a dalšími dospělými.

Navštěvujte skupinové terapie s rodiči, kteří mají obdobné problém.

Buďte pro dítě pozitivním modelem.

Neváhejte pro sebe vyhledat profesionální pomoc.

Čemu se vyhnout

Nepopírejte problém. Zbytečně by se tak ztrácel čas a rozvíjela závislost.

Neskrývejte problém. Někdo se za takový problém stydí a tají ho. Hledejte spojence a odborníky.

Neobviňujte partnera. Minulost se změnit nedá, budoucnost naštěstí ano. Nezanedbávejte sourozence dítěte.

Nedejte se vydírat. Vyhrůžováním, fetováním, útekem, prostitucí nebo sebevraždou. Když ustoupíte, riziko závislosti se zvyšuje.

Vyhněte se fyzickému násilí. Často jen živí u dítěti pocit ukřivdění.

Nevěřte tvrzení, že má drogy pod kontrolou.

Do nekonečna neustupujte.

Nikdy dítě neodepisujte. I když odejde, je dobré být připraven mu pomoci, pokud přijme určité podmínky.

Vaším tichým spojencem je přirozený proces zrání !!!!

Příloha č .3

Šikana – je to úmyslné a opakované ubližování slabšímu jedinci, jak fyzické, tak psychické, ponižování lidské důstojnosti, jde spíš o postoj než čin.

Dominantní znak šikany – **bezmocnost dětí**

Varovné signály šikany pro zák. zástupce

Dítě nemá kamaráda, nechut' jít do školy, střídá různé cesty do školy a ze školy, ztráta chuti k jídlu, neklidný spánek, ztráta zájmu o učení, výkyvy nálad, odmítá se svěřit, žádá o peníze, často ztrácí věci, přichází domů hladové s potřhaným oblečením, poškozené školní pomůcky, je nečekaně agresivní vůči svým sourozencům, zdržuje se stále doma.

Co tedy dělat ?

Dejme tomu, že několik výše uvedených signálů ve vás vzbudí určité podezření, že by mohlo jít o šikany vašeho dítěte. Znovu podotýkám, že ideální stav nastane, když se Vám dítě svěří, pochvalte ho, povzbud'te ho, rozptýlte jeho obavy o tom, že žaluje. Vyzvedněte naopak jeho sílu a odvahu sdělit tyto závažné skutečnosti. Přesvědčte ho, že jeho informace berete vážně. Odložte veškerou práci, není nic důležitějšího, než situace vašeho dítěte. Poskytněte mu veškerou podporu.

Konkrétní kroky

Zjistěte přesně, co se stalo – nevyslychejte jako vyšetřovatel

Společně vytipujte svědky, kterým dítě ještě důvěřuje, o kterých ví, že nestojí na straně agresora a věří, že mu mohou pomoci.

Společně vytipujte svědky, kterým dítě ještě důvěřuje, o kterých ví, že nestojí na straně agresora a věří, že mu mohou pomoci

Poskytněte dítěti veškerou ochranu

Poskytněte dítěti dostatek péče, více s ním komunikujte, věnujte se mu ve volném čase

Nemáte-li jistotu, že dítě nebude ohroženo během pobytu ve škole, ponechejte je doma, ale pozor – pečlivě zvažte, zda v jeho situaci může být samo.

Znovu dítě ubezpečujte, že udělalo dobře, že vám vše sdělilo, mluvte s ním více než dříve.

Zhodnoťte a to velice kriticky, co mohlo vyvolat stav, který skončil šikanou. Neobviňujte pouze školu, nastavte si zrcadlo pravdy.

Tento minimální preventivní program, mnou vypracovaný, je konzultován s vedením školy a výchovnou poradkyní. Probíhající aktivity zahrnuje pouze rámcově. V průběhu školního roku bude doplňován a aktualizován podle nabídek programů z poraden. Dále bude reagovat na situaci ve škole a její problémy. Na konci školního roku bude vyhodnocena jeho účinnost.

Bc. Šárka Dohnalová
Školní metodik prevence